

Zomerganzen **in** Drenthe **in** 2017

Vincent de Boer

Sovon-rapport 2017/46

Zomerganzen in Drenthe in 2017

Vincent de Boer

Dit rapport is samengesteld in opdracht van de
Provincie Drenthe

provincie Drenthe

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2017

Dit rapport is samengesteld in opdracht de Provincie Drenthe

Wijze van citeren: De Boer V. 2017. Zomerganzen in Drenthe in 2017. Sovon-rapport 2017/46. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Illustratie omslag: Symen Deuzeman

Opmaak: John van Betteray

ISSN-nummer: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
e-mail: info@sovon.nl
website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of opdrachtgever.

Inhoud

Dankwoord	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	5
2. Werkwijze	7
2.1. Beschrijving van de tellingen	7
2.2. Telgebieden en volledigheid	8
2.3. Gegevensbewerking	8
3. Resultaten	9
3.1. Algemene resultaten	9
3.2. Bespreking per soort	9
3.2.1. Grauwe Gans	9
3.2.2. Grote Canadese Gans	9
3.2.3. Brandgans	9
3.2.4. Soepgans	9
3.2.5. Nijlgans	10
3.2.6. Overige ganzensoorten	10
3.3. Vergelijking met vorige tellingen	10
4. Conclusies en discussie	13
Literatuur	14
Bijlage 1. Soortkaarten 2017	15
Bijlage 2. Aantallen per telgebied in 2013-2017	20

Dankwoord

De geselecteerde telgebieden zijn op donderdag 13 juli 2017 bezocht door vijf Sovon medewerkers (Vincent de Boer, Joost van Bruggen, Arend van Dijk, Frank Majoor en Jeroen Nienhuis) en één ervaren vrijwilliger met goede gebiedskennis (René Oosterhuis).

Erik van Winden (Sovon) hielp bij het samenvoegen van gegevensbestanden en de vervaardiging van de kaarten.

Kees Koffijberg van Sovon en Peter Venema van de Provincie Drenthe voorzagen een eerdere versie van dit rapport van commentaar.

Samenvatting

Voor het vijfde achtereenvolgende jaar voerden medewerkers van Sovon in juli 2017 een ‘zomerganzenzengentelling’ uit in de provincie Drenthe. Deze telling heeft tot doel het provinciale ganzenbeleid van informatie te voorzien over soorten, aantallen en verspreiding van ganzen in de provincie Drenthe in de zomer.

Vanaf 2014 zijn 30 telgebieden in de provincie geteld als representatieve steekproef. Deze gebieden zijn in 2014 geselecteerd door medewerkers van de Provincie Drenthe. Het betreft telgebieden verspreid over de provincie, waar zowel veel als weinig ganzen verwacht kunnen worden. Deze werkwijze heeft niet tot doel om jaarlijks het totale aantal aanwezige ganzen in juli in heel Drenthe te bepalen, maar voorziet wel in het monitoren van de aantalsontwikkeling van de in juli aanwezige ganzen in Drenthe. Op de kaarten in bijlage 1 zijn ook uitsluitend de aantallen in de getelde steekproefgebieden weergegeven.

De geselecteerde telgebieden zijn op donderdag 13 juli 2017 bezocht door vijf Sovon medewerkers en één ervaren vrijwilliger met goede gebiedskennis. Vrijwel de gehele telling vond plaats door met de auto de telgebieden integraal te doorkruisen. In minder toegankelijke gebieden werd gebruik gemaakt van een fiets of werden te voet insteken gemaakt. De

volledigheid van de telling binnen de steekproefgebieden was zeer goed. Er waren geen problemen met onbereikbare terreindelen. De telling werd uitgevoerd onder goede telomstandigheden.

In totaal werden tijdens de tellingen in 30 steekproefgebieden in Drenthe op 13 juli 2017 3.750 ganzen geteld. De Grauwe Gans was met 2.569 individuen wederom de talrijkste soort (68%). Ook talrijk waren Nijlganzen (865) gevolgd door Soepganzen (185) en Grote Canadese Ganzen (88). Daarnaast werden kleine aantallen van andere soorten geteld: Kolgans (1), Brandgans (40), Chinese Knobbelsgans (1) en de hybride Grauwe x Canadese Gans (1).

Het aantal ganzen in de 30 steekproefgebieden in Drenthe in juli 2017 liet een afname van 4% zien ten opzichte van de aantallen in deze gebieden in juli 2016. Behalve Grauwe Gans (+18%), namen alle soorten waarvan meer dan vier vogels geteld werden af. Het betrof Soepgans (-47%), Grote Canadese Gans (-71%), Brandgans (-13%) en Nijlgans (-17%). Er wordt aanbevolen in juli 2018 weer een integrale ganzen telling uit te voeren, simultaan met vergelijkbare tellingen in Groningen en Friesland.

1. Inleiding

Gezien de huidige belangstelling en problematiek rond overzomerende ganzen is het belangrijk een goed beeld te hebben van de actuele aantallen en verspreiding van broedende en gedurende het zomerhalfjaar pleisterende ganzen in Nederland. Recent is een studie afgerond naar de aantallen zomerganzen in ons land (Schekkerman 2012), wat een referentie van de provinciale aantallen naar de landelijke mogelijk maakt. Daarnaast zijn in de afgelopen jaren in veel provincies tellingen uitgevoerd door Wildbeheerseenheden (WBE's). Doel van de zomertelling die Sovon in opdracht van de provincie Drenthe uitvoert is om het beleid van de provincie te voeden met goede feitenkennis over soortsaamenstelling, aantallen en verspreiding.

De telling in 2017 in de provincie was de vijfde in een reeks tellingen die Sovon voor de provincie Drenthe uitvoerde.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de resultaten van de telling in Drenthe in juli 2017 en worden

de aantallen vergeleken met de aantallen in juli 2013-2016 in deze provincie. Naast het rapport is aan de opdrachtgever een GIS-bestand geleverd waarin alle getelde ganzen met de exacte locatie zijn opgenomen. Vanaf 2014 is niet heel Drenthe bezocht, maar zijn 30 vooraf door de provincie geselecteerde steekproefgebieden geteld. De telling vond plaats op donderdag 13 juli 2017, deze datum was niet gelijktijdig met de landelijke zomerganzentelling uitgevoerd door terreinbeheerders en WBE's op zaterdag 15 juli. De uiteindelijke keuze voor de teldatum hing net als in 2014-2016 samen met de zomerganzentelling in de Provincie Groningen (eveneens door Sovon uitgevoerd), zodat belangrijke grensgebieden zoals Leekstermeer/Onlanden en het hele Zuidlaardermeergebied op één dag geteld konden worden. Daarbij bleek het logistiek het handigst om op donderdag 13 juli 2017 te tellen in plaats van de zaterdag. In geval van slecht weer was er daarnaast ook de mogelijkheid om de hele telling te verplaatsen naar de vrijdag.

2. Werkwijze

2.1. Beschrijving van de tellingen

De 30 geselecteerde telgebieden zijn in 2017, net als in 2014 t/m 2016 weer op één dag volledig geteld door zes tellers. Hierbij zijn de gebieden dusdanig verdeeld dat tellers die een bepaald gebied eerder geteld hadden ook deze in 2017 weer telden, teneinde zoveel mogelijk vergelijkbare resultaten te verkrijgen.

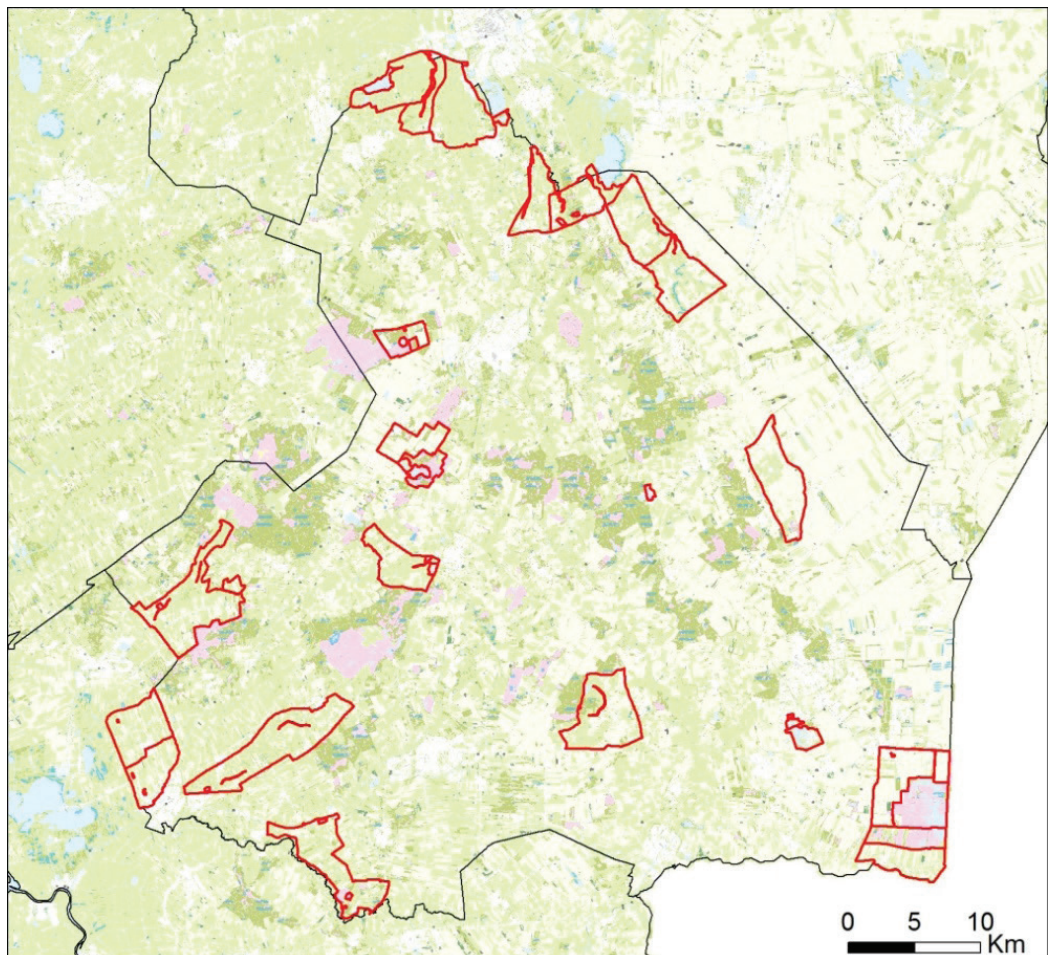
De gevolgde werkwijze heeft niet tot doel om jaarlijks het totale aantal aanwezige ganzen in juli in heel Drenthe te bepalen, maar voorziet wel in het monitoren van de aantalsontwikkeling van de in juli aanwezige ganzen in de provincie. Op de kaarten in bijlage 1 zijn ook uitsluitend de aantallen in de getelde steekproefgebieden weergegeven.

Vrijwel de gehele telling vond plaats door met de auto de telgebieden integraal te doorkruisen. In minder toegankelijke gebieden werd gebruik gemaakt van een fiets of werden te voet insteken gemaakt. Het overgrote deel van de gebieden is vanaf openbaar toegankelijke wegen en paden geteld.

De tellingen werden uitgevoerd tussen circa half zeven 's ochtends en drie uur 's middags, wanneer de ganzen voornamelijk op dagrustplaatsen zitten. De locaties waar vroeg in de ochtend geteld is zijn voorafgaand aan de telling geselecteerd op basis van de mogelijke aanwezigheid van ruiende ganzen of de ligging in of nabij stedelijk gebied. De ganzen die daar in de vroege ochtend geteld worden zijn ook later op de dag nog aanwezig (de Boer 2015). Buiten dergelijke gebieden werd in principe tussen 9:00 en 15:00 geteld, binnen de aanbevolen tijdsperiode voor zomerganstellingen.

Gebieden werden met behulp van verrekijker en telescoop afgezocht op ganzen en de groepen werden per individu geteld. Regelmatig werd een groep twee keer geteld om de juistheid van de telling te bevestigen. Van alle aanwezige ganzensoorten werden de aantallen apart geteld en ingevoerd op een tablet-pc in de app Avimap (topografische kaart of luchtfoto met mogelijkheid tot inzoomen als ondergrond) of ingetekend op een topografische kaart (schaal 1: 69.000).

Deze werkwijze is vergelijkbaar met de richtlijnen

Figuur 1. Ligging steekproefgebieden (36.050 hectare) ganzentelling Drenthe 13 juli 2017.

die voor tellingen van ganzen in het winterhalfjaar gelden en is ook opgenomen in het landelijke telprotocol zomertelling ganzen (Hornman *et al.* 2012, Landelijke technische werkgroep zomertelling ganzen 2012), zij het dat bij de tellingen die door Sovon worden uitgevoerd alle groepen exact worden gelokaliseerd.

Donderdag 13 juli 2017 was een grotendeels bewolkte en droge dag, de maximum temperatuur was 19° Celsius (bron: KNMI), daarbij stond een zwakke noordwestelijke wind. Samengevat waren de telomstandigheden voor de tellers goed om ook groepen ganzen op afstand te determineren en te tellen. De telresultaten zijn dan ook niet beïnvloed door de weersomstandigheden.

2.2. Telgebieden en volledigheid

De telgebieden lagen verspreid in de provincie Drenthe (figuur 1). Ze zijn in 2014 door de provincie Drenthe geselecteerd op basis van een integrale gantelling door Sovon in 2013. Uitgangspunt van de selectie was het realiseren van een representatieve steekproef die een voldoende groot deel van de overzomerende ganzenpopulaties omvat en een goede spreiding over de provincie kent. De telgebieden omvatten naast natuurgebieden, rivierdalen, zandafgravingen en recreatiegebieden, ook landbouwgebied en delen van het stedelijk gebied.

Omdat de tellingen overdag plaatsvonden (zie voorgaande paragraaf) zijn, net als in 2014-2016, vrijwel geen ganzen op landbouwgronden ver van water aangetroffen. Recent gemaaide graslanden vlakbij dagrustplaatsen waren in 2017, net als in 2016, wel in trek bij groepen ganzen.

De telresultaten geven dan ook geen goed beeld van de verspreiding van de foerageergebieden, maar wel van de rustgebieden.

De volledigheid van de telling binnen de steekproefgebieden was zeer goed. Er waren geen problemen

met onbereikbare terreindelen. De telling kan dus als volledig worden beschouwd.

Tijdens de telling waren vrijwel alle Brandganzen en Grote Canadese Ganzen in de rui en aangenomen mag worden dat er geen grote verplaatsingen van deze soorten zijn geweest tijdens de telling. Dubbeltellingen of onderschatting door verplaatsingen is bij deze twee soorten daarom uitgesloten. Grauwe Ganzen ruien vroeger in het jaar en in juli kan het overgrote deel weer vliegen. Toch hebben de groepen in juli over het algemeen een kleine actieradius en zijn vrij plaatstrouw aan specifieke rustgebieden. Grotere verplaatsingen worden vaak pas eind juli vastgesteld, zo blijkt uit bewegingen van geringde vogels. Uitwisseling tussen verschillende telgebieden werd tijdens de telling niet vastgesteld. Het grootste deel van de Nijlganzen concentreert zich in juli op gezamenlijke ruiplaatsen, een beeld dat werd bevestigd tijdens de jultellingen in Drenthe vanaf 2014.

2.3. Gegevensbewerking

Uitgangspunt voor de gegevensbewerking vormden de locaties van de waargenomen ganzen (bestaande uit x en y-coördinaten, soort, aantal, datum en eventuele opmerkingen), die vanaf de kaart werden gedigitaliseerd of (vaker) via een upload vanaf een tablet in de watervogeldatabase van Sovon werden ingevoerd (Hornman *et al.* 2012). Op plekken waar telgebieden van verschillende tellers aan elkaar grenzen is tijdens de telling telefonisch contact geweest om telresultaten af te stemmen. Iedere teller heeft uitsluitend ganzen binnen de grenzen van zijn eigen telgebied geteld. Bij invoer of upload van nieuwe gegevens vindt een automatische controle op ongewone soorten en aantallen plaats op grond van beschikbare telgegevens in de watervogeldatabase. Na een handmatige controle van het stippenbestand werd een definitief GIS-bestand vervaardigd voor verdere bewerkingen voor dit rapport.

3. Resultaten

3.1. Algemene resultaten

In totaal werden tijdens de tellingen in 30 steekproefgebieden in Drenthe op 13 juli 2017 3.750 ganzen geteld. De Grauwe Gans was met 2.569 individuen de talrijkste soort (70%). Ook talrijk waren Nijlganzen (865) gevolgd door Soepganzen (185) en Grote Canadese Ganzen (88). In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de getelde aantallen per soort. Bijlage 1 geeft per soort de verspreiding in kaartbeelden weer.

Tabel 1. Aantal getelde ganzen per soort in 30 steekproefgebieden op 13 juli 2017 in Drenthe.

Soort	2017
Kolgans	1
Grauwe Gans	2.569
Soepgans	185
Grote Canadese Gans	88
Brandgans	40
Nijlgans	865
Hybride Grauwe Gans x Canadese Gans	1
Chin. Knobelgans	1
Totaal	3.671

3.2. Bespreking per soort

Hieronder worden de in 2017 getelde soorten en aantallen besproken. In paragraaf 3.3. wordt een aantalsvergelijking gemaakt aan de hand van de gegevens van de provinciale tellingen vanaf 2014 (de Boer 2015, de Boer 2016).

3.2.1. Grauwe Gans

De Drentse populatie binnen de steekproefgebieden bedroeg in 2017 2.569 vogels. In 2017 werden, net als in 2014-16, Grauwe Ganzen in de steekproefgebieden verspreid over de hele provincie vastgesteld. Concentraties bevonden zich bij in en rond het Bargerveen, bij Gees, rond Nijeveen en langs de Wapserveense Aa (tabel 2). De Grauwe Gans is hiermee verreweg de meest algemene ganzensoort in Drenthe in de zomer en kent tevens de meest ruime verspreiding. Alleen rond het Zandgat bij Ellertshaar en in het Westerseveld ontbrak de soort.

Tabel 2. Telgebieden met de hoogste aantallen Grauwe Ganzen op 13 juli 2017.

Telgebied	Aantal
DR4210 Geeserveld	380
DR3270 Wapserveense- en Vledder Aa	280
DR5450 Bargerveen	267
DR5440 Bargoostveen - Zwartmeer	213
DR5110 De Groeve - Annen	209
DR3510 Kolderveense Bovenboer	199

3.2.2. Grote Canadese Gans

De Drentse populatie binnen de steekproefgebieden telde in 2017 88 vogels, verspreid over zes telgebieden.

De meeste Grote Canadese Ganzen verbleven in het Westerse Veld en in het Bargerveen. In deze drie telgebieden verbleef ruim 77% van het totale aantal getelde vogels. Naast de in tabel 3 genoemde telgebieden waren nog twee vogels aanwezig in telgebied DR3440 Wold Aa, Over de Aa.

Tabel 3. Telgebieden met de hoogste aantallen Grote Canadese Ganzen op 13 juli 2017.

Telgebied	Aantal
DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld	29
DR5450 Bargerveen	25
DR5440 Bargoostveen - Zwartmeer	14
GR3431 Friescheveen	13
DR1150 Peizerdiep e.o.	5

3.2.3. Brandgans

De Drentse populatie binnen de steekproefgebieden telde in 2017 40 vogels. Iets minder dan de 46 geteld in 2016 (2015: 175 vogels).

Alle vogels werden vastgesteld in vier telgebieden DR1160 Polder Peizer- en Eeldermade (24 exemplaren), DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld (10, kleine afname ten opzichte van 2016), GR3431 Friescheveen (5) en een losse vogel in DR4210 Geeserveld.

3.2.4. Soepgans

De Drentse populatie binnen de steekproefgebieden telde in 2017 185 vogels. Soepganzen werden veelal vastgesteld in afzonderlijke groepen, maar ook her en der eenlingen tussen Grauwe Ganzen. Groepen bevonden zich verspreid over de provincie (tabel 4). In DR4271 Kleine Rietplas was sprake van een kleine toename (39 exemplaren in 2016), deze kwam geheel op het conto van een succesvol broedgeval met zes jongen. De afname in de provincie komt op het conto

van de vaste groep van circa 190 exemplaren in het Leekstermeergebied die tijdens de telling van 2017 aan de andere kant van de provinciegrens zaten.

Tabel 4. Telgebieden met de hoogste aantallen Soepganzen op 13 juli 2017.

Telgebied	Aantal
DR1540 Willemskanaal - spoorlijn	79
DR4271 Kleine Rietplas	45
GR3531 Midlaren - De Groeve	18
DR3530 Nijeveen - Meppel	10
DR5240 Exloosche Landen	9

3.2.5. Nijlgans

De Drentse populatie binnen de telgebieden telde in 2017 865 vogels. Grote concentraties werden verspreid over de provincie vastgesteld in telgebieden met zandgaten en recreatieplassen (tabel 5), in alle gevallen betrof dit concentraties van ruiende vogels. In de andere telgebieden werden verspreid kleine groepjes gezien, vermoedelijk lokale broedvogels met hun jongen geboren in 2017.

Tabel 5. Telgebieden met de hoogste aantallen Nijlganzen op 13 juli 2017.

Telgebied	Aantal
DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld	177
DR2381 zandgat Ellertshaar	160
DR1540 Willemskanaal - spoorlijn	104
DR4272 Grote Rietplas	70
DR5450 Bargerveen	57

3.2.6. Overige ganzensoorten

Behalve de vijf hierboven besproken algemene soorten, werden nog drie soorten ganzen in kleinere aantallen vastgesteld. Deze soorten worden hieronder kort besproken.

Er werd, net als in 2016, één Kolgans geteld in telgebied DR3340 Brunstinger - en Westerseveld.

Een Chinese Knobbelsgans was aanwezig in de gemengde groep ganzen in telgebied GR3431 Friescheveen. Lettelberter Petten – Vredewold.

Eén hybride Grauwe Gans x Grote Canadese gans was, net als in 2016, aanwezig in telgebied DR5450 Bargerveen.

3.3. Vergelijking met vorige tellingen

In deze paragraaf worden voor de drie talrijkste soorten (Grauwe Gans, Nijlgans en Grote Canadese

Gans) de resultaten van de meest recente telling vergeleken met de tellingen vanaf 2013 (de Boer 2015, 2016). Deze drie soorten waren in 2017 goed voor ruim 96% van het totaal aantal getelde ganzen in steekproefgebieden in Drenthe. Dit percentage was nog nooit eerder zo hoog en was in 2013-2016 89-93%.

Omdat een vergelijking per telgebied onoverzichtelijk wordt zijn de 30 steekproefgebieden samengevoegd tot dertien regio's (tabel 6 & figuur 2). Voor de volledigheid zijn alle tellingen vanaf 2013 per telgebied toegevoegd in bijlage 2.

Het aantal ganzen in de 30 steekproefgebieden in Drenthe in juli 2017 liet een afname van ruim 5% zien ten opzichte van de aantallen in deze gebieden in juli 2016. Behalve Grauwe Gans (+18%), namen alle soorten waarvan meer dan één vogels geteld werd af. Het betrof Soepganzen (-47%), Grote Canadese Gans (-71%), Brandganzen (-13%) en Nijlganzen (-17%).

Het totale aantal ganzen in de steekproefgebieden in Drenthe in 2017 lag met 3.750 17% lager als in topjaar 2015 (4.476 vogels), waarbij de aantallen Grauwe Ganzen in 2017 wel hoger waren dan in dat jaar. Alleen in juli 2013 (totaal 3.290 individuen) was het totale aantal ganzen in de steekproefgebieden in Drenthe lager dan in 2017. In bijlage 2 zijn voor de volledigheid de aantallen per telgebied in juli 2013-2017 opgenomen.

De aantallen Grauwe Ganzen namen in de steekproefgebieden met 407 vogels toe (zie figuur 3). De 2.569 getelde Grauwe Ganzen waren het hoogste aantal sinds 2013 (zie figuur 3). Van de 11 regio's waar Grauwe Ganzen werden waargenomen, het Westerseveld en het Zandgat Ellertshaar (wederom) moesten het geheel zonder Grauwe Ganzen stellen, nam de soort ten opzichte van 2016 in zes regio's toe, in vier regio's af en waren twee regio's stabiel (afname/toename van slechts één exemplaar).

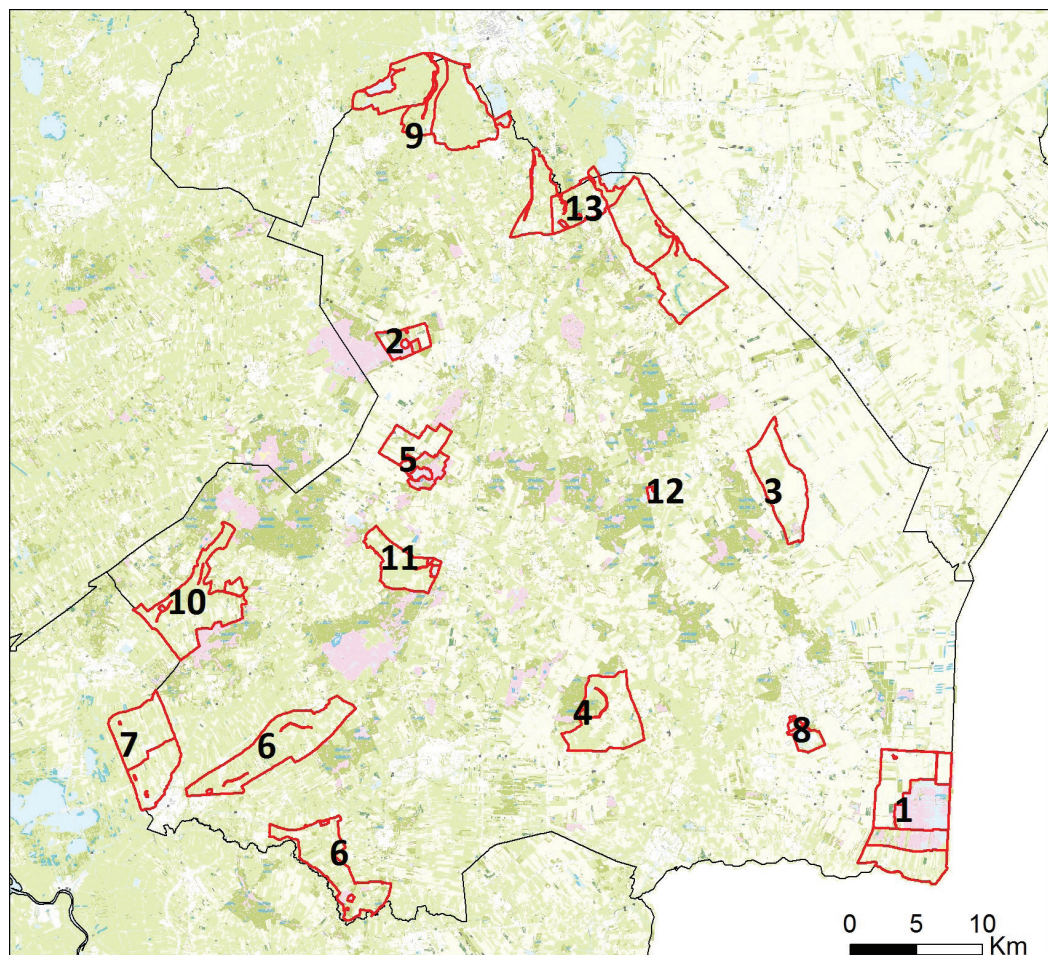
De totale toename komt vooral op het conto van hogere aantallen in het Bargerveen (2016: 358, 2017: 558), Geeserveld (2016: 185, 2017: 380) en Meppel-oost (2016: 83, 2017: 248). De aantallen bij Nijeveen (2016: 582, 2017: 199) waren fors lager dan in 2016. In 2015 werd uitwisseling met andere gebieden al bevestigd (de Boer 2015), de sterk wisselende aantallen in de telgebieden langs de westgrens van Drenthe wijzen sterk op uitwisseling met gebieden in de Kop van Overijssel. Bij Nijeveen werden in 2014-2017 achtereenvolgens 282, 0, 582 en 199 Grauwe Ganzen geteld, waarbij het aannemelijk is dat vogels gedurende de dag aan beide zijden van de provinciegrens kunnen zitten.

Tabel 6. Aantallen Grauwe Gans, Grote Canadese Gans en Nijlgans binnen steekproefgebieden in 13 regio's in Drenthe in juli 2015, 2016 en 2017. Maximum 2015-2017 is vet gedrukt.

Regio	Grauwe Gans			Grote Canadese Gans			Nijlgans		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1. Bargerveen	833	358	558	110	8	39	161	90	57
2. Esmeer	0	5	2	0	0	0	0	0	4
3. Exloosche Landen	82	167	168	0	3	0	9	2	3
4. Geeserveld	71	185	380	2	0	0	41	5	24
5. Hijkerfeld	565	22	91	0	5	0	2	18	3
6. Meppel-oost	315	83	248	0	0	2	3	27	39
7. Nijeveen	0	582	199	0	0	0	0	10	13
8. Rietplas	0	47	80	12	18	0	20	146	81
9. Onlanden	356	161	340	135	112	18	70	39	67
10. Wapserveensche Aa	35	281	280	0	0	0	1	10	19
11. Westerseveld	39	12	0	103	138	29	335	164	177
12. Zandgat Ellertshaar	0	0	0	0	0	0	74	157	160
13. Zuidlaren	182	280	223	50	36	0	411	373	218

De Grote Canadese Gans liet in de steekproefgebieden in Drenthe een afname van 71% zien ten opzichte van 2016 (zie figuur 3). Dit was het tweede jaar op rij dat de aantallen van deze soort lager waren, in 2015 werden nog 412 exemplaren geteld met een toename vanaf 2013 (zie figuur 3). De aantallen waren in alle telgebieden lager dan in

voorgaande jaren en ook de verspreiding kromp. In 2016 werd de Grote Canadese Gans in zeven regio's vastgesteld, in 2017 in vier. Ook in steekproefgebieden in de provincie Groningen bleken getelde aantallen Grote Canadese Ganzen in 2017 lager dan in 2016 (-29%).

Figuur 2. Ligging van de dertien regio's binnen de Provincie Drenthe.

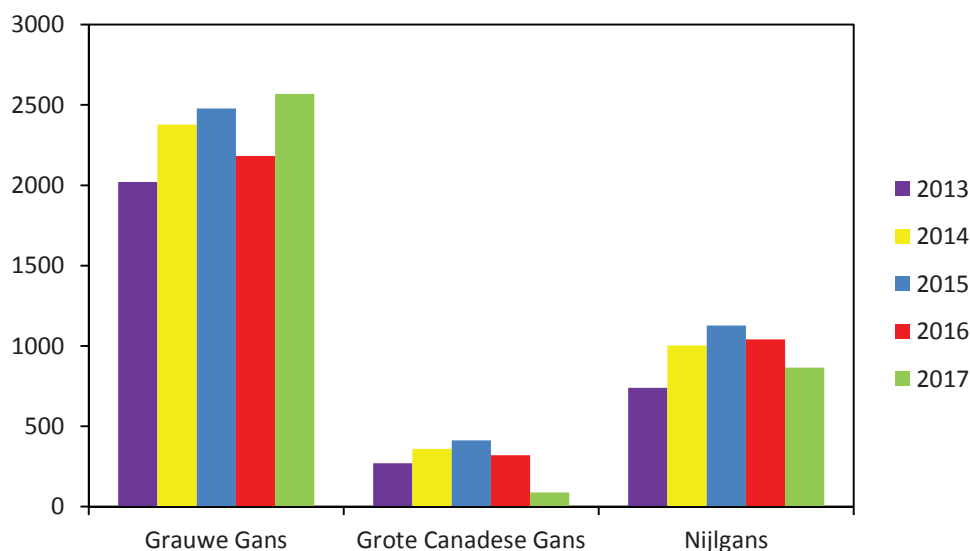
De Nijlgans liet ten opzichte van 2016 een afname van -17% zien (figuur 3). In 2016 werden 1.041 vogels geteld, in 2017 865. Het aantal lag hiermee voor het eerst sinds 2014 onder de 1.000. In 2017 werden wel voor het eerst Nijlganzen in alle 13 regio's vastgesteld.

De meeste vogels bevonden zich ook dit jaar weer op zandige oevers nabij grote wateroppervlakten, waar gezamenlijk de vleugelrui wordt doorgemaakt (de Boer 2016).

De afname was verdeeld over vrijwel alle ruiplaatsen. Alleen langs het Zandgat Ellertshaar bleven de aantallen gelijk (2016: 157, 2017: 160). Buiten de

ruiplaatsen namen de aantallen licht toe, maar hier gaat het om kleine groepjes. Naast minder ruiers liepen er langs de Rietplas dit jaar bijvoorbeeld ook een stuk minder paren met jongen (de Boer 2016).

In hoeverre de afname structureel is zal de toekomst moeten uitwijzen. In de provincie Groningen namen de aantallen in getelde steekproefgebieden juist toe (+29%). Door aflezingen van kleurringen is de aanwezigheid van Groningse broedvogels op ruiplaatsen in Drenthe bewezen, dus van enige samenhang tussen de ruiplaatsen in beide provincies kan zeker sprake zijn.

Figuur 3. Aantallen van Grauwe Gans, Grote Canadese Gans en Nijlgans in 30 steekproefgebieden in de Provincie Drenthe in juli 2013-2017.

4. Conclusies en discussie

De 30 getelde steekproefgebieden lijken na vier jaar nog steeds representatief voor het volgen van de ontwikkelingen van zomerganzen in Drenthe. Daarbij moet wel worden bedacht dat uitwisseling met gebieden in Groningen (met name het gebied ten zuidwesten van de stad Groningen) en met gebieden in Noordwest-Overijssel bij een aantal soorten de jaarlijkse aantallen beïnvloedt (zie verderop). Het totale aantal zomerganzen in de 30 Drentse steekproefgebieden was voor het tweede jaar op rij lager. Na een piek in 2015 (4.476 vogels).

Voor Grauwe Gans werd het hoogste aantal sinds 2013 bereikt. De aantallen van Grote Canadese Gans en Nijlgans namen beide voor het tweede jaar op rij af. In beide gevallen mogelijk het gevolg van verplaatsing van vogels naar gebieden buiten de steekproef (zie paragraaf 3.3).

Het is aan de raden om in de nabije toekomst een provinciedekkende telling uit te voeren om vast te stellen of er buiten de huidige 30 steekproefgebieden nieuwe gebieden zijn waar in de zomermaanden ganzen verblijven in Drenthe. Het zou goed zijn deze telling te combineren met de geplande provinciedekkende telling in Groningen in 2018.

Op gebiedsniveau (zie paragraaf 3.3 & tabel 6) is het beeld minder eenduidig en dynamisch: er vinden

zowel toenames als afnames plaats. Deels zal die dynamiek gevolg zijn met uitwisseling tussen gebieden onderling, zowel binnen Drenthe als over de provinciegrens heen: Groningen en Overijssel, maar ook Duitsland (zie onder).

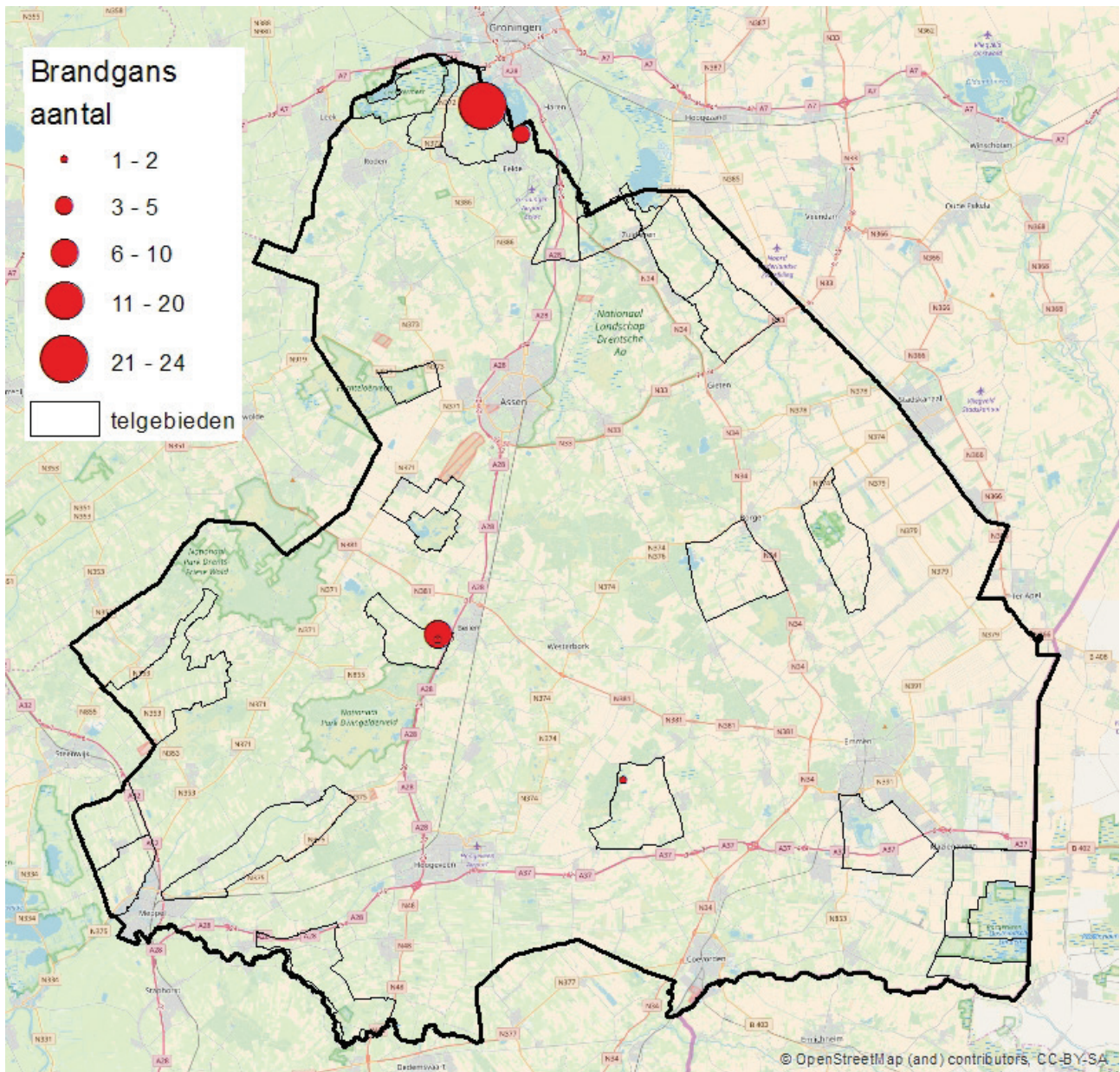
De verspreiding van overzomerende ganzen in de getelde steekproefgebieden die uit dit onderzoek naar voren komt is representatief voor de verspreiding in de maand juli en waarschijnlijk ook de tweede helft van de maand juni in de betreffende 30 steekproefgebieden. Ze is niet geheel representatief voor de verspreiding in bijvoorbeeld april of mei en de vroege herfst (augustus, begin september). Verder laat de verspreiding de ligging van de rustplaatsen zien en niet in detail de ligging van de voedselgebieden (al zullen de rustplaatsen doorgaans in een regio liggen waar in de nabije omgeving wordt gevoerageerd).

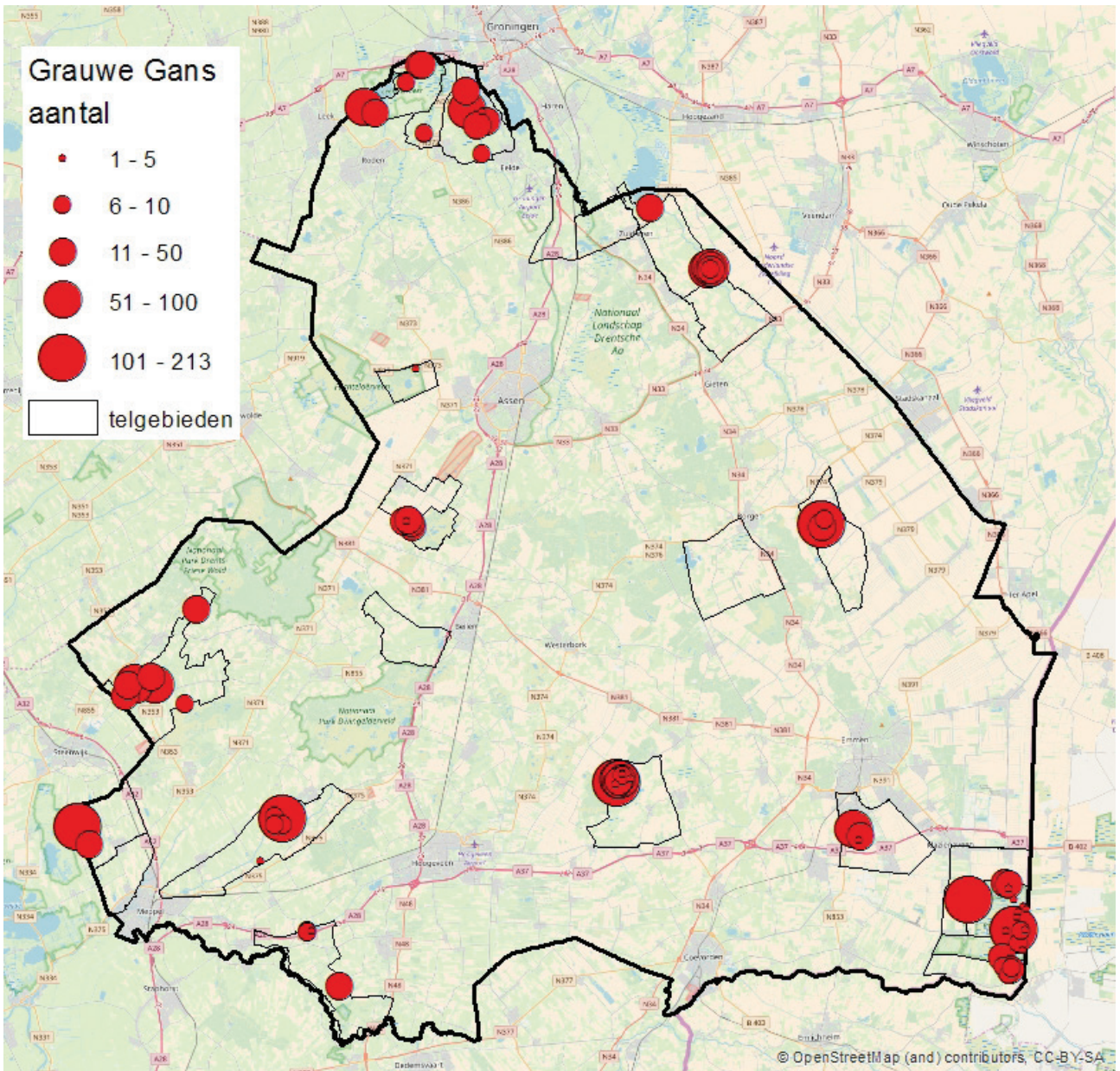
De herkomst van de Drentse vogels is grotendeels onbekend. Een deel zal Drentse broedvogels betreffen. Ringaflezingen van Grote Canadese Ganzen geringsd in Groningen maken aannemelijk dat ten minste een deel van de Drentse vogels ook uit Duitsland afkomstig is (Voslamber 2011). Hetzelfde geldt voor Nijlganzen (de Boer 2016).

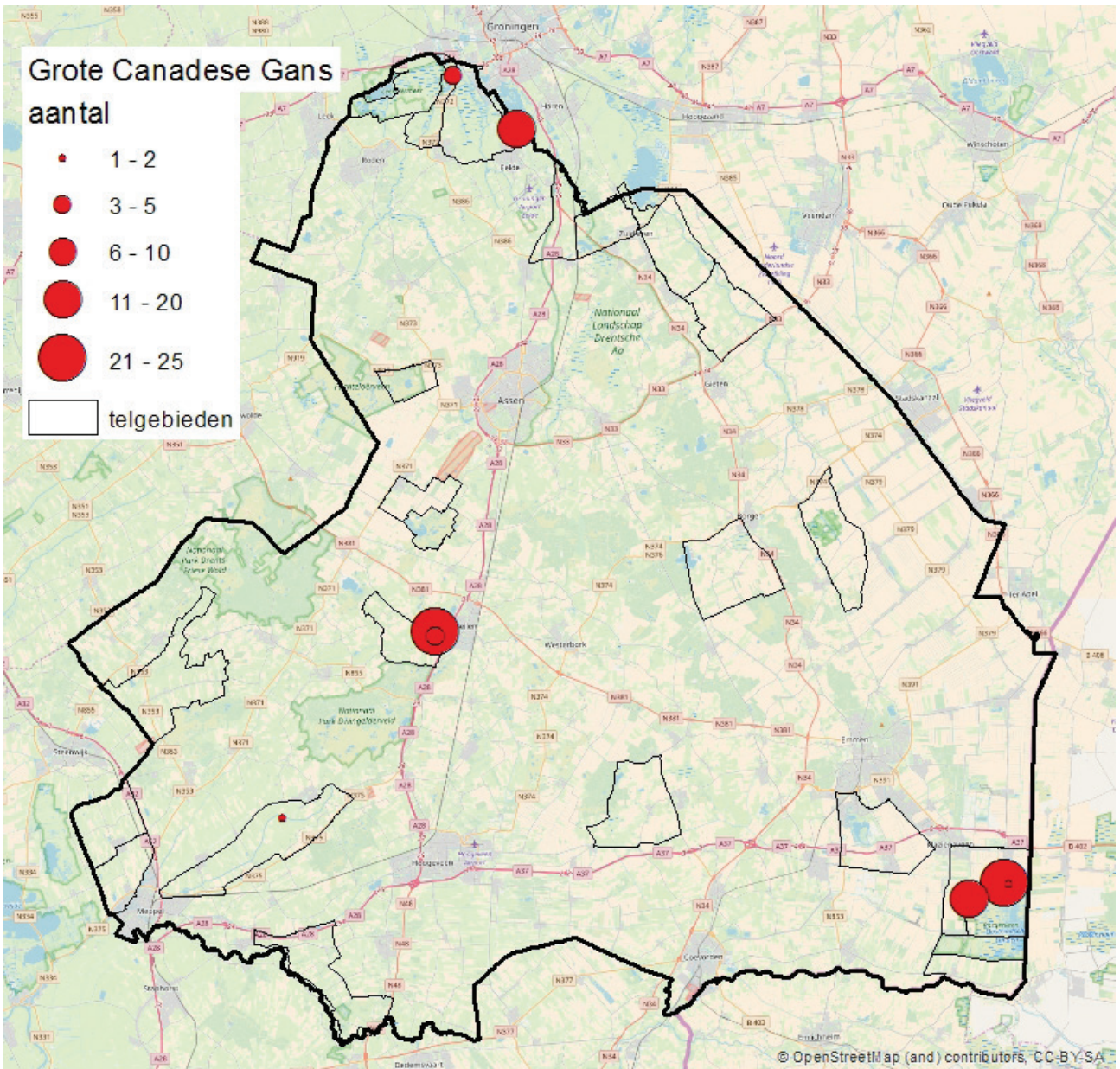
Literatuur

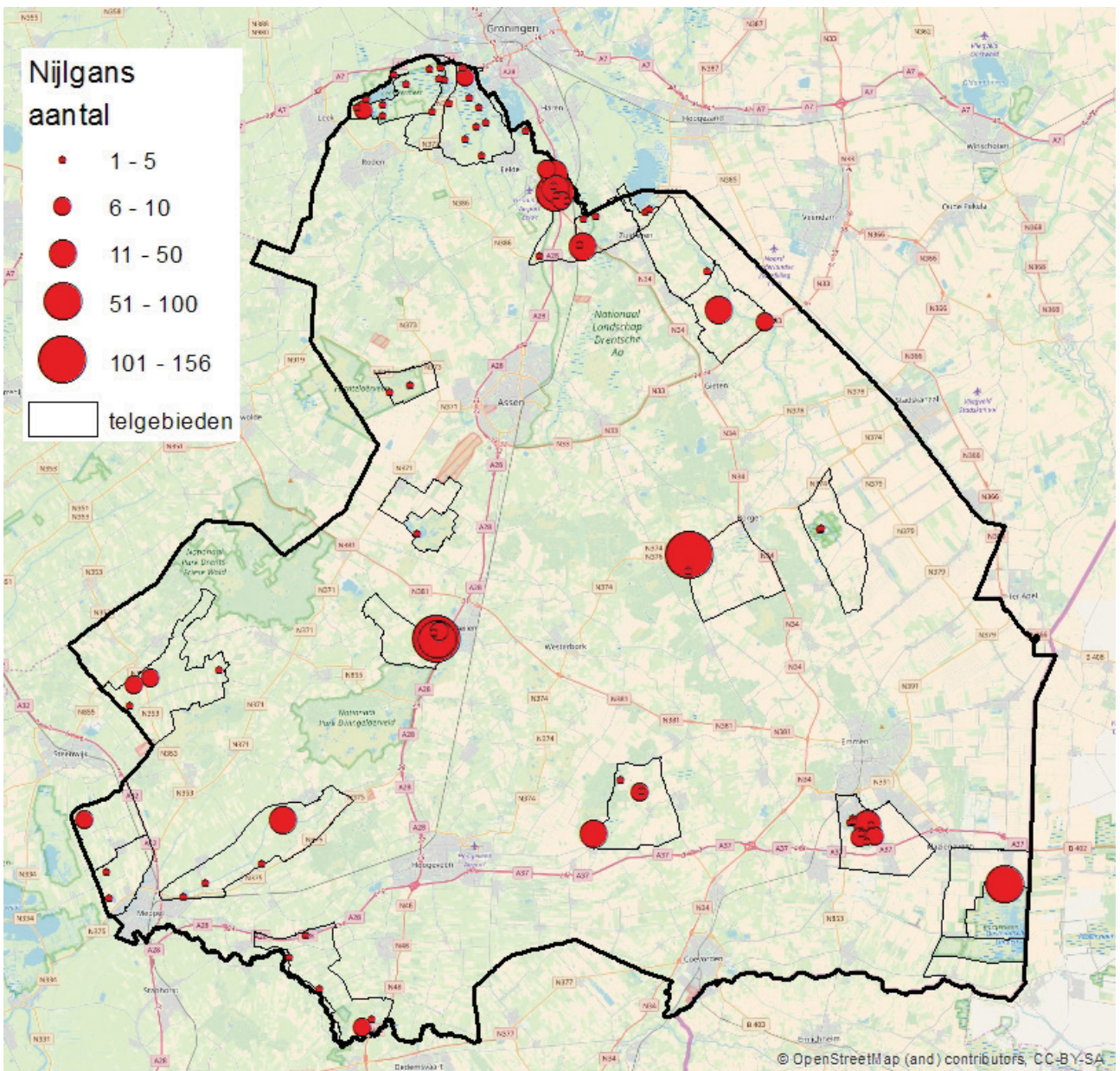
- DE BOER V. 2015. Zomerganzen in Drenthe in 2015. Sovon-rapport 2015/36. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- DE BOER V. 2016. Zomerganzen in Drenthe in 2016. Sovon-rapport 2016/40. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- DE BOER V. & KOFFIJBERG K. 2017. Zomerganzen in Groningen in 2017. SOVON-rapport 2017/48. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- VOSLAMBER B. 2011. Canadese Ganzen in Groningen: herkomst ruiende vogels. De Grauwe Gors 39: 128-134.
-

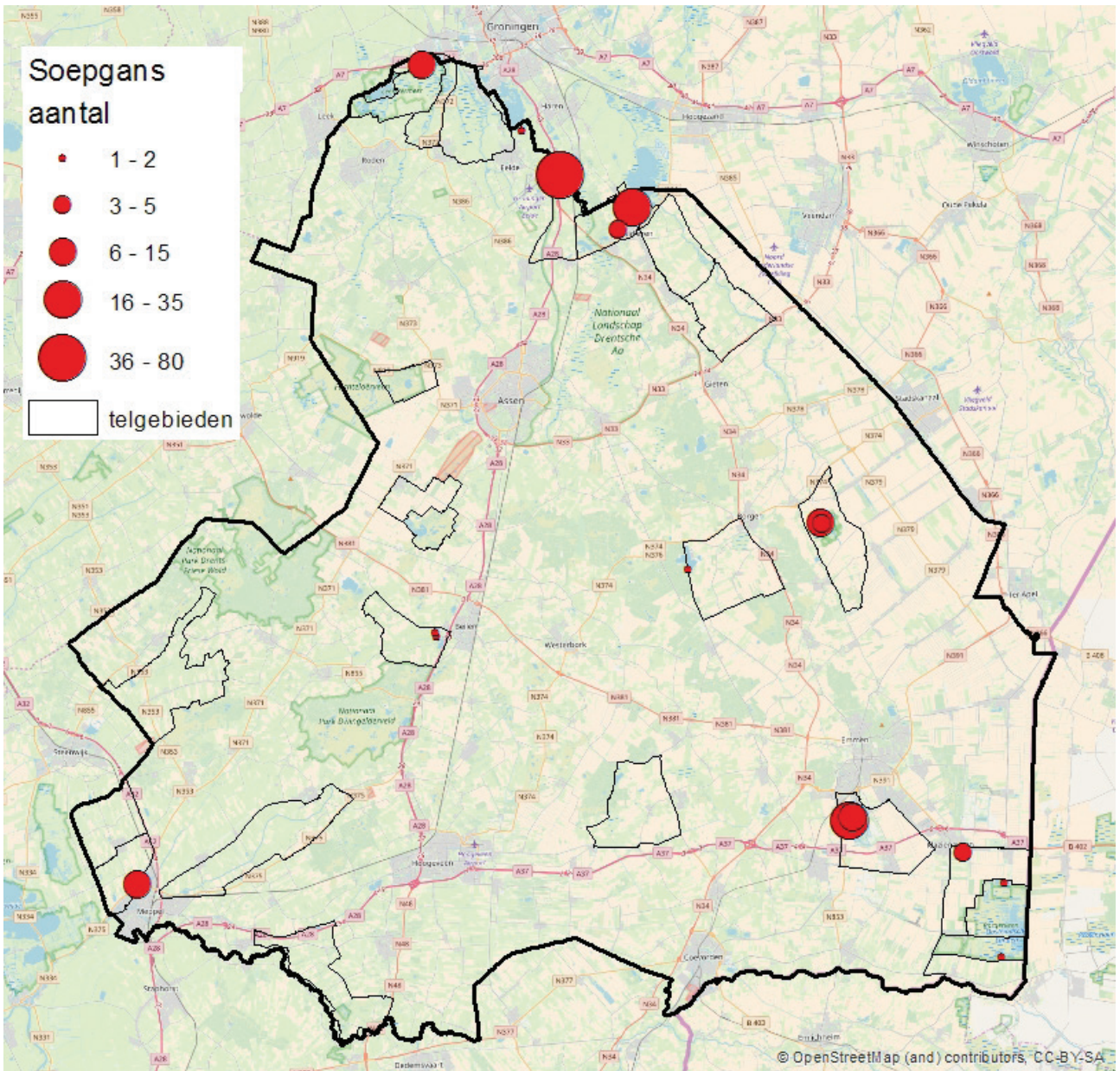
Bijlage 1. Soortkaarten 2017

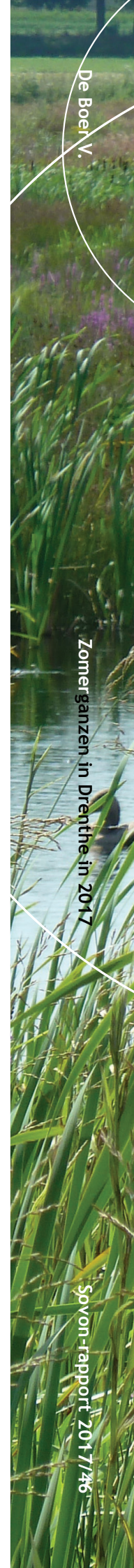

Bijlage 2. Aantallen per telgebied in 2013-2017

TelgebiedEuring Soort			2013	2014	2015	2016	2017	TelgebiedEuring Soort			2013	2014	2015	2016	2017	
DR1120	1610	Grauwe Gans	299	59				DR3640	1700	Nijlgans	6	4	2	20	17	
DR1120	1619	Soepgans	55	2	24	37		DR4210	1610	Grauwe Gans	211	172	71	185	380	
DR1120	1620	Indische Gans	2					DR4210	1661	Grote Canadese Gans	9		2			
DR1120	1661	Grote Canadese Gans	3		2			DR4210	1670	Brandgans					1	
DR1120	1670	Brandgans	1					DR4210	1700	Nijlgans		42	41	5	24	
DR1120	1700	Nijlgans	1	6	8	8	8	DR4271	1590	Kolgans		1	1	1		
DR1130	1610	Grauwe Gans	86	1	59	154	189	DR4271	1610	Grauwe Gans					3	
DR1130	1619	Soepgans	8		40	93	8	DR4271	1619	Soepgans		26	29	36	45	
DR1130	1661	Grote Canadese Gans	26			7		DR4271	1700	Nijlgans				13	11	
DR1130	1700	Nijlgans	41	14	8	10	28	DR4272	1610	Grauwe Gans		5		44	80	
DR1150	1610	Grauwe Gans	113				9	DR4272	1619	Soepgans	20	13				
DR1150	1661	Grote Canadese Gans				10	5	DR4272	1661	Grote Canadese Gans		21	12	18		
DR1150	1700	Nijlgans	2	8	2	5	3	DR4272	1664	Kleine Canadese Gans					1	
DR1160	1590	Kolgans		2				DR4272	1670	Brandgans					1	
DR1160	1610	Grauwe Gans	149	64	296	6	142	DR4272	1700	Nijlgans	28	25	20	133	70	
DR1160	1619	Soepgans			15	1		DR5110	1610	Grauwe Gans	28	4	50	186	209	
DR1160	1661	Grote Canadese Gans	3	11	34	14		DR5110	1619	Soepgans					4	
DR1160	1670	Brandgans					24	DR5110	1661	Grote Canadese Gans		36	35	20		
DR1160	1700	Nijlgans	30	6	40	8	24	DR5110	1700	Nijlgans	5	86		10	1	
DR1430	1610	Grauwe Gans	31	34		5	2	DR5140	1610	Grauwe Gans		228		66		
DR1430	1700	Nijlgans	2				4	DR5140	1661	Grote Canadese Gans		15				
DR1540	1590	Kolgans				1		DR5140	1700	Nijlgans		13		15	31	
DR1540	1610	Grauwe Gans	1	52	4			DR5240	1610	Grauwe Gans		2	82	167	168	
DR1540	1619	Soepgans		53	109	103	79	DR5240	1619	Soepgans		19	14	16	9	
DR1540	1700	Nijlgans	63	71	290	309	104	DR5240	1661	Grote Canadese Gans					3	
DR1540	30004	Hybr. Canadese x Grauwe				1		DR5240	1700	Nijlgans		4	9	2	3	
DR1550	1610	Grauwe Gans	28					DR5440	1610	Grauwe Gans		229	290	72	213	
DR1550	1619	Soepgans				4	3	DR5440	1619	Soepgans		2	5	4	4	
DR1550	1661	Grote Canadese Gans		3	3			DR5440	1661	Grote Canadese Gans		29	37		14	
DR1550	1700	Nijlgans	95	174	120	30	31	DR5440	1700	Nijlgans		35	26			
DR2240	1610	Grauwe Gans		549	565	22	91	DR5450	1590	Kolgans		2				
DR2240	1619	Soepgans		5	2			DR5450	1610	Grauwe Gans	27	23	499	32	267	
DR2240	1661	Grote Canadese Gans	7	13		5		DR5450	1619	Soepgans	6		3		1	
DR2240	1700	Nijlgans		14	2	10	3	DR5450	1661	Grote Canadese Gans	76	8	73	8	25	
DR2280	1700	Nijlgans				8		DR5450	1700	Nijlgans	45	69	65	90	57	
DR2381	1619	Soepgans					2	DR5450	30004	Hybride Canadese- x Gra					1	
DR2381	1700	Nijlgans	119	111	74	157	160	DR5460	1610	Grauwe Gans		33	44	50	41	
DR3270	1610	Grauwe Gans	585	361	35	281	280	DR5460	1619	Soepgans					2	
DR3270	1619	Soepgans	8	5				DR5460	1700	Nijlgans	13	22	25			
DR3270	1700	Nijlgans	14	13	1	10	19	DR5470	1610	Grauwe Gans	85	17		204	37	
DR3340	1590	Kolgans			1	2	1	DR5470	1619	Soepgans	1				3	
DR3340	1610	Grauwe Gans		37	39	12		DR5470	1661	Grote Canadese Gans	1					
DR3340	1619	Soepgans	1	4	6	3	3	DR5470	1700	Nijlgans		13	45			
DR3340	1620	Indische Gans	1					GR3431	1560	Zwaangans					1	1
DR3340	1661	Grote Canadese Gans	38	82	103	138	29	GR3431	1610	Grauwe Gans	31	6	1	1		
DR3340	1670	Brandgans	4	16	5	15	10	GR3431	1619	Soepgans	1			2	1	
DR3340	1700	Nijlgans	234	232	335	164	177	GR3431	1630	Sneeuwvangans		1	2			
DR3440	1610	Grauwe Gans	85	135	135	72	183	GR3431	1661	Grote Canadese Gans	107	128	99	81	13	
DR3440	1661	Grote Canadese Gans					2	GR3431	1670	Brandgans	107	65	169	30	5	
DR3440	1700	Nijlgans	15	17	1	7	22	GR3431	1700	Nijlgans	13	17	12	8	4	
DR3510	1610	Grauwe Gans	119	243		384	199	GR3431	30006	Hybr. Brand x Canadese	1					
DR3510	1661	Grote Canadese Gans		4				GR3531	1610	Grauwe Gans	ng	8	128	7	14	
DR3510	1700	Nijlgans	2	3		6	7	GR3531	1619	Soepgans	ng	29	17	24	18	
DR3520	1610	Grauwe Gans	108	39		198		GR3531	1630	Sneeuwvangans	ng	1				
DR3520	1619	Soepgans	1	3			10	GR3531	1661	Grote Canadese Gans	ng	10	12			
DR3520	1700	Nijlgans	6	2		4	6	GR3531	1670	Brandgans	ng	2	11			
DR3640	1610	Grauwe Gans		77	180	11	65	GR3531	1700	Nijlgans	ng	2	1	9	3	
DR3640	1619	Soepgans		14	5	2										

De Boel V.

Zomerganzen in Drenthe in 2017

Sovon-rapport 2017/16

In opdracht van:

provincie **D**renthe

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

